

У спеціалізовану вчену раду Д 29.053.01
в Державному закладі «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента

Житеньової Наталі Василівни

на дисертаційну роботу Настас Дар'ї Леонідівни

**«Застосування хмаро орієнтованих технологій у процесі проектування
мультимедійних освітніх ресурсів навчання майбутніх учителів початкової
школи»,**

*подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті*

Перспективність досліджуваної проблеми, а саме розробки методичних засад застосування хмаро орієнтованих технологій у процесі проектування та використання мультимедійних освітніх ресурсів навчання майбутніх учителів початкової школи, зумовлена швидким розвитком цифрового суспільства, переходом української освітньої системи до реалізації системи відкритої освіти та реформуванням освітньої галузі, зокрема і в початковій освіті. Масштабне реформування освіти в Україні визначило своєю метою всебічний розвиток людини як особистості, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, збагачення інтелектуального, творчого, культурного розвитку, підвищення освітнього рівня громадян. Заклади вищої освіти мають відповідати сучасним вимогам та сприяти розвитку загальних та фахових компетентностей у здобувачів освіти, впроваджуючи інноваційні методи викладання та цифрові технології. Саме тому актуальність дисертаційного дослідження Д.Л. Настас «Застосування хмаро орієнтованих технологій у процесі проектування мультимедійних освітніх ресурсів навчання майбутніх учителів початкової школи» є незаперечною.

Напрямок даного дослідження узгоджується з положеннями основних державних документів про освіту та входить до плану науково-дослідних робіт Київського університету імені Бориса Грінченка «Розвиток відкритого

освітнього інформаційного середовища університету для забезпечення якості освіти» (ДР №0116U003995) та наукової теми кафедри комп'ютерних наук і математики факультету інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка «Теоретичні і практичні аспекти використання математичних методів та інформаційних технологій в освіті і науці». Тема дисертаційної роботи затверджена на засіданні Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол №10 від 14 жовтня 2015) та узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол №1 від 26 січня 2016).

Дисертація має логічну структуру і складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів та висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (230 найменувань, серед яких 59 – іноземною мовою), 12 додатків на 37 сторінках. Робота містить 15 таблиць та 23 рисунки. Загальний обсяг дисертації – 271 сторінка. Автором чітко обґрунтовано та визначено сукупність методів дослідження.

У *вступі* проаналізовано стан досліджуваної проблеми та обґрунтовано її актуальність, вибір теми дослідження, схарактеризовано мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження, його основні етапи, наукову новизну, теоретичну та практичну значущість, вірогідність одержаних результатів, їх апробацію та впровадження.

У *першому розділі* розкрито ступінь дослідженості проблеми, її категоріально-понятійний апарат, уточнено поняття «хмаро орієнтований мультимедійних освітній ресурс», розроблено класифікацію хмаро орієнтованих мультимедійних освітніх ресурсів, вивчено питання професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи на основі аналізу освітнього процесу в закладах вищої освіти ЄС (Польща, Німеччина, Естонія), Азії (Південна Корея, Японія, Китай) та України. Спираючись на законодавчі документи, на базі яких здійснюється підготовка майбутніх учителів початкової школи, та на праці

провідних вчених, Д.Л. Настас виокремила освітні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи в іноземних закладах вищої освіти.

У *другому розділі* представлено розроблену модель застосування хмаро орієнтованих технологій у процесі проєктування мультимедійних освітніх ресурсів навчання майбутніх учителів початкової школи, що складається із взаємопов'язаних блоків: мотиваційно-цільового, організаційно-процесуального, змістового, процесуально-технологічного та діагностично-результативного.

Реалізацію запропонованої автором моделі було здійснено у двох площинах: з однієї сторони вона спрямована на навчання науково-педагогічних працівників, які здійснюють підготовку майбутніх учителів початкової школи, на підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників щодо застосування хмаро орієнтованих технологій у процесі проєктування мультимедійних освітніх ресурсів, а інший напрям спрямований на використання зазначених ресурсів для розвитку загальних та фахових компетентностей майбутніх учителів початкової школи.

Заслуговує на відзнаку, що автором у рамках першого аспекту розроблено електронний навчальний курс із методичними рекомендаціями та довідковими матеріалами для науково-педагогічних працівників щодо проєктування та впровадження хмаро орієнтованих мультимедійних освітніх ресурсів в освітній процес майбутніх учителів початкової школи (режим доступу: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=22405>), окрім цього розроблено теми «Сучасні освітні тренди та шляхи впровадження у освітній процес інноваційних технологій. Навички 21 століття та цифрові навички», «Змішане та онлайн навчання. Технології е-навчання. Ресурси для створення е-контенту та критерії його оцінювання» до змістового модуля «Інформаційно-комунікаційні технології» курсів підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників Київського університету імені Бориса Грінченка (Наказ №611 від 11.11.2016).

Також дисертанткою розроблено рекомендації щодо здійснення експертної оцінки якості спроектованих хмаро орієнтованих мультимедійних освітніх ресурсів для навчання майбутніх учителів початкової школи.

Схвальним є те, що для реалізації другого аспекту авторкою розроблено електронний навчальний курс для супроводу навчальної дисципліни «Спецпрактикум з інформатики» із посиланнями на всі хмаро орієнтовані мультимедійні освітні ресурси навчання майбутніх учителів початкової школи (режим доступу: <http://e-learning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=2906>). Також Д.Л. Настас розроблено інструкції зі створення хмаро орієнтованого мультимедійного контенту на сайті «Підвищення цифрової компетентності студентів та викладачів Київського університету імені Бориса Грінченка» (режим доступу: <http://cikt.kubg.edu.ua/>), які можуть бути використані як викладачами так і майбутніми учителями початкової школи у процесі розробки мультимедійних освітніх ресурсів. Розроблені інструкції є корисними і детально висвітлюють процес створення мультимедійних освітніх ресурсів на найбільш популярних та ефективних для їх проектування хмарних сервісах.

Разом із тим, такий складний двоаспектний підхід відбився на не достатньо чіткій побудові теоретичної частини дослідження.

У *третьому розділі* описано етапи та перебіг дослідно-експериментальної роботи; подано результати статистичного опрацювання, аналіз та інтерпретацію результатів педагогічного експерименту.

Як позитивне слід відзначити практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи, які можуть бути використані викладачами закладів вищої освіти для проектування авторських хмаро орієнтованих мультимедійних освітніх ресурсів, створення навчально-методичних електронних посібників, удосконалення робочих і навчальних програм дисциплін, у процесі удосконалення навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін для студентів педагогічних

спеціальностей, а також у системі підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти та закладів післядипломної вищої освіти.

Автореферат дисертації відповідає вимогам МОН України та відображає структуру, основні положення, результати і висновки дисертаційної роботи.

У цілому позитивно оцінюючи представлені результати дослідження вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження:

1. Одним із завдань дисертаційного дослідження (2 завдання) є розробка і теоретичне обґрунтування моделі застосування хмаро орієнтованих технологій у процесі проектування мультимедійних освітніх ресурсів навчання майбутніх учителів початкової школи. Даному питанню присвячено розділ 2 дисертації, однак не зрозуміло, чому такий аспект зовсім не відображено у науковій новизні.

2. Автором у науковій новизні зазначено, що вперше сформульовано вимоги до хмаро орієнтованих мультимедійних освітніх ресурсів, однак, не зрозуміло чому такий аспект наукової новизни не знайшов відображення у тексті автореферату.

3. Потребують уточнення та конкретизації виокремленні автором методичні засади застосування хмаро орієнтованих технологій у процесі проектування мультимедійних освітніх ресурсів навчання майбутніх учителів початкової школи, які віднесено до наукової новизни. На нашу думку, слід було це зробити з належною аргументацією, докладними коментарями.

4. Вимагають більш чіткого висвітлення вперше спроектовані хмаро орієнтовані мультимедійні освітні ресурси для підтримки навчальних дисциплін майбутніх учителів початкової школи, які бажано було б детально розкрити як в тексті автореферату, так і в дисертаційному дослідженні, а також відобразити у висновках.

5. У запропонованій моделі (стор. 10 автореферату) викликає сумнів виокремлення автором педагогічних умов її реалізації, а також постановка мети моделі.

6. На нашу думку, робота б виграла, якби дисертантка у п. 3.1. подала приклад формування окремих компетентностей на прикладі розробленої навчальної дисципліни «Спецпрактикум з інформатики».

7. У процесі розробки рівнів сформованості загальних та фахових компетентностей варто було б сконцентрувати увагу на найбільш вагомих компетентностях, у рамках проведеного дослідження та детально розкрити їх критерії і показники (стор. 189 дисертації), а не обмежитись узагальнюючими показниками рівнів.

8. Варто було б більше уваги приділити негативним сторонам використання хмаро орієнтованих мультимедійних освітніх ресурсів та шляхам їх подолання для підтримки освітньої діяльності майбутніх учителів початкової школи (в дисертації на стор. 150 тільки проведено аналіз труднощів у науково-педагогічних працівників щодо проектування та впровадження хмаро орієнтованих мультимедійних освітніх ресурсів, а від студентів зазначено лише позитивні відгуки).

9. Потребує уточнення опис етапів здійснення педагогічного експерименту, зокрема, опис профілів експертів, процедура відбору загальних та фахових компетентностей, термінів одержання експериментальних даних тощо.

На підставі аналізу дисертації та автореферату можна зробити висновок, що розглянуте дисертаційне дослідження на тему «Застосування хмаро орієнтованих технологій у процесі проектування мультимедійних освітніх ресурсів навчання майбутніх учителів початкової школи» є самостійною завершеною науковою роботою, яка містить незаперечні практичні результати, спрямовані на реалізацію актуальних завдань сучасної освіти. Аналіз публікацій автора відображує багатолітню роботу над дослідженням та показує, що дисертант тривалий час опікується проблемою розробки хмаро орієнтованих мультимедійних ресурсів навчання майбутніх учителів початкової школи. В багатьох публікаціях автора (а їх сімнадцять за період 2014-2020 рр.) відображені теоретична та практична складові

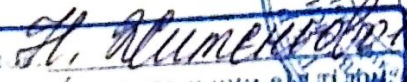

отриманих результатів і матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях. Як позитивне слід відзначити широке впровадження матеріалів дослідження в освітній процес не тільки Київського університету імені Бориса Грінченка, але й Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», що свідчить про позитивний вплив запропонованих напрацювань авторки на процес підготовки майбутніх учителів початкової школи та підтверджується відповідними довідками про впровадження.

Дисертація виконана згідно чинних вимог МОН України до кандидатських дисертацій відповідно до профілю спеціалізованої вченої ради Д 29.053.01 Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» та відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 та 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно постанов Кабінету Міністрів України за № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р., № 943 від 20.11.2019 та № 607 від 15.07.2020), що дає підстави для присудження Настас Дар'ї Леонідівні наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри дизайну
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

 Наталя ЖИТЄНЬОВА

Повний текст
засвідчується зав. загальним відділом

21.10.2024